

Stutt rættleiðing

Bláðstjórin og fólkaflakstingmaðurin Óli Breckmann skrifur í Dagblaðnum 7.5.—76 eina grein, »Hamarin fallin«, um feroyska húsið í St. Kongensgade 108, um húsafelagið, um sólstrálurnar Oygjaskeggja og Framan og annars eitt sindur av tí, sum er farið fram í nevnda byggingi. Men eftirsum greinin ikki er eftirfarandi, í forum beinleiðis ósonn, skulu vit geva bara nakrar rættleiðingar.

Eitt nú ognar- og figgjariðurskiftini. Í greinin stendur, at: »Eigaraviðurskiftini sigast eisini at hava verið ógreið. Ein anonymur grunnur skuldi standa sum eigari — ein tilvildarlig nevnd sum verji.« Hetta er ikki beint. Grunnurin er ikki anonymur, men eitur »Færøsk Kvindeforønings Fond«, og í nevndini sita m.o. umboð úr Kvinnufelagnum, í lotuni Jóhan Nielsen, fólkatingslimur, og Trúgví Jóhannesen, handilsráðgevi.

Táverandi grunsnevnd avgjörð 1968 at keypa byggingin í St. Kongensgade. Valið og keypsavgerðin av húsnum varð tikið av grunsnevndini — feroysku felöginu vóru ikki við, høvdu onga ávirkan á keypið. Húsið varð yvirtikið 1.1.1969, og umleið sept. 70 fluttu felögin inn. Fyri at samskipa arbeiðið millum felöginu, varð Húsafelagið stovnað. Felagið hevur javnan húsafundur, har øll hava atgongd, men hevur ongantið fingið høvi til at luttaka í grunsnevndini, og hevur tiskil heldur onga ávirkan havt á ábyrgd av figgjariðurskiftinum í sjálvum grunnum. Húsafelagið og grunnurin eru ikki eitt og tað sama, sum greinskrivarin leggur upp til.

Í greinin stendur m.a., at ein prestur hevur verið húsavörður, og at hann noyddist at flyta vegna sjukanu frá húsafelagnum, »teimum á niðastu hædd«. Hetta er heldur ikki beint. Hesin prestur hevur ongantið verið húsavörður, hann leigaði eina íbúð í húsnum, men hon var bara í so ringum standi, at kirkjumálaráðið ikki vildi gjalda fyri fulla istandgerð, og tí flutti presturin.

Viðari, at aðrir leigjarar eru

rýmdir, tí har ikki mundi vera verandi. Nei, ongin leigari er fluttur undan »klikuni«, teir eru uppsagdir av grunnum, fyri at húsið ikki skuldi hava leigjarar, tá tað varð selt. Henda 'klika' umfatar í lotuni: MFS, Mentanargrunnin, Studentafelagið, Kvinnubólkin, FS, Sangkórið, Bridgefelagið, Talvfelagið, blóðini Oygjaskeggja og Framin. Umframt innanfelagsarbeiði hava felögin skipað fyri almennum tiltøkum sum t.d. fundum, kvöldsetum, listaframsýningum, kvöldum fyri eldri, barnadøgum, veitslum o.s.

Greinskrivarin »viðger« eisini blóðini Framan og Oygjaskeggja, og skuldu vit trúð honum, var eingin munur á teimum, men fólk, sum lesa blóðini, vita, at hetta ikki er beint. Framin, blað feroyskra sosialista, víðger politiskar spurningar út frá marxistiskum sjónarmiðum, og tað skuldi ikki verið so legið, at blaðið eisini viðgjörði so týðandi partar av feroyska samfelagnum sum Fiskasøluna og bankarnar, ikki sum »fupp- og svindulfyrirtekur«, men sum kapitalistiskar fyrirkøkur í einum kapitalistiskum samfelagi. Oygjaskeggja er hinvegin opin fyri einum og hvørjum, er politiskt óheftur, alt tilfar verður upptikið, er ókeypis og verður sendur øllum, sum ynskja tað.

Onkrastaðni í greinin stendur, at: »teir, sum við einum pennastrokki skulu umleggja og innrætta allan feroyska búskapin eftir marxistiskum principum — teir standa lýstir til tvang í Dansk Statistidende«. Umframt at greinskrivarin fullvæl veit, at marxistar ongantið hava havt ætlanir um at umlagt ella innrættað nakran búskap við einum pennastrokki, skulu vit til hetta bert viðmerkja, at tað bert eru ognir og ikki fólk, »(teir)«, sum kunnu lýsast til tvangssølu.

Tað er ikki húsafelagið ella onnur, sum arbeiða í St. Kon-

gensgade, sum skulu hava tær 285.000 krónurnar frá sosial-ministarinum, men húsagrunnurin, sum felögin sum nevnt onga ávirkan ella ábyrgd hava á. Annað í greinin kundi verið tikið við, men lat hetta vera nóg mikið.

Fyri FS, J. Mortensen
Sangkórið, M. Bæk
MFS, B. Sørensen
Kvinnubólkin, L. Nolsøe
Oygjaskeggja,
M. Johannesen
Bridgefelagið, K. á Neystabø
Mentanargrunnin, H. Joensen

Færri arbeiðsvanlukkur

Talið á arbeiðsvanlukkum á sovjetskum arbeiðsplássum er minkað niður í helvt eftir 10 árum. Hetta er úrslitið av einari nýggjari arbeiðslógávu, sum leggur arbeiðseftirlitið í hendurnar á fakfeløgnum, og sum áleggur virkisleiðsluni at fylgja teimum fyrrskipanum, sum fakfelögin áleggja. Eftirlitsmenninir hjá fakfelögnum hava rætt til at koma og kanna arbeiðsviðurskiftini uttan at boða frá frammanundan, og teir hava rætt til at steðga arbeiðnum, um so er at teir meta, at heilsuvandi er.

Samarbeiði

á undirvisingarøkinum

Gott og væl 44.000 útlendingar lesa nú við sovjetskar læristovnar. Samstundis letur Sovjetsamveldið stuðul til bygging og útgerð av 46 læristovnum í øðrum londum. Sovjetskir læristovnar og aðrir stovnar hava visindaligt og pedagogiskt samarbeiði við samsvarandi stovnar í yvir 100 londum.

Eitt tað nýggjasta sovjetska uppskotið á undirvisingarøkinum mælir eisini til, at øll lond semjast um sínámillum viðurkenning av akademiskum stigum og øðrum útbúgvingarprógnum.

Kálvur við elektriskum hjarta

Í 1974 undirskrivaðu umboð fyri USA og Sovjetsamveldið sáttmála um at fara undir felags rannsóknararbeiði við endamálinum at gera eina blóðpumpu, sum kann setast í staðin fyri mannahjartað. Sum úrslit av hesum arbeiði hittust herfyri amerikanskir og sovjetskir hjartaserfrøðingar í Moskva og royndu síni úrslit í verki. Royndardýrið var báðar ferðir ein kálvur, sum var til stóðdar nakað sum eitt fólk.

Fyrst settu sovjetsku visindamennir sitt »hjarta« í ein kálv, og dagin eftir gjördu amerikamennir tað sama við ein annan kálv. Sagt verður, at báðir kálvarnir »eftir umstøðunum« livdu væl — men ikki hvussu leingi. Livitiðin við kunstigum hjarta er sera avmarkað. Tað fyrsta endamálið hjá visindamönnum er at gera eina hjartamaskinu, sum kann arbeiða í hinum sjúka, meðan hann bíðar eftir at fáa eitt gott, óslitið menniskjuhjarta frá onkrum nýðeyðum — t.d. av ferðsluvánlukku.

brúkarateigurin

Umfarssøla er ólóglig

Tað er vanligt framvegis, at helst útlendingar koma á dyrnar og vilja selja fólk bókur, málningar o.s. Teir eru rættiliga ágrýtnir og gevast ikki, sjálvst um tú sigur teg ikki hava áhuga fyri at keypa. Tí letur onkur seg tala at keypa, meiri fyri at sleppa av við seljaran, enn tí at brúk er fyri tí keypta. Onkur tekur eisini synd í hesum fólki, sum komin eru langvegis, og letur teimum keypspeningin meiri sum eina olumssu. Í báðum førum er tann listilærði seljarin nógdur. Hansara uppgáva er at selja og selja nóg. Yvirhøvur siga umfarseljararnir (kolportarnir), at tað er onga staðni so lætt at selja við dyrnar sum í Føroyum. Føroyingurin er so góðvarin.

Men fólk eiga at vita, slik **umfarssøla** (uttan av fiski mjólk og róma) er ólóglig eftir lógtingslóg frá 1969. Landsstýrið kann tó í serstøkum førum geva loyvi til umfarsølu og upptøku av bilegg-ingum av bókum, blóðum og tíðarritum. Í tí skrivliga loyvinum frá landsstýrinum skal vera tilskilað navn umfarseljarans, tær bókur ella blóð, sum seljast kunnu og tíðarskeiðið, loyvið er givið fyri. Loyvi verður ikki givið fyri longri enn eitt ár isenn.

Landsstýrið sigur, at vanligu fáa umfarseljarar loyvi at selja tað, ið rópt verður »kristiligar bókmentir«. Men hesir seljarar skulu sjálvsagt eisini hava skrivligt loyvi frá landsstýrinum. Vanligt handilsloyvi er ikki nóg mikið.

Brúkarafelagið ger vart við hetta, tí í mai mánað ferðaðist maður fyri Normanns forlag í Odense her og bað fólk tekna seg sum keypara av Nordisk Konversations Leksikon. Hesin umboðsmaður hevði bert vanligt handilsloyvi, men ikki loyvi til umfarssølu og hevði heldur ikki upplýst hjá politinum, at hann atlaði sær at selja bókur.

Brúkarafelagið hevur sagt landsstýrinum og plitinum frá, eins og forlagið hevur fingið at vita, at umboðsmaður teirra hevur handlað ólógliga, og at fólk hava kent seg kroystan at keypa fyri yvirhøvur at sleppa av við hann. Hesum mótmæli forlagið, sum sigur, at tað er óhugsandi, tí maðurin »er ganske enkelt for genert og tilbageholdende«.

Vit vita eisini, at íslend-ingar av og á eru komnir henda vegin og hava selt myndir uttan søluloyvi. Teir siga, at føroyingar eru púra býttir eftir hesum fittu myndum av t.d. smágentu við tár á kjálka, útróðrarbati í málalýsi o.s.fr. — Fleiri túsund krónur í ólógligum vinningi fer óskerdur í teirra lúmmar.

Tað er sostatt eingin grund til at taka synd í hesum ólógligu solumönnum. Hava tygum ikki hug at keypa, so sigið nei. Biðið annars um at siggja skrivliga søluloyvi. Tað kostar einki at vera fólkaligur, men tað kann vera dýrt at vera ov góðvarin.

Spinnið í Gøtu

Tygum fáa gott tógv og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll slog av feroyskum tógvi.

TØTINGARVIRKIÐ

v/Ólavur Gregersen - tlf. 20 í Gøtu

ATLANTICPANE termorútar

Termorútar verða gjördir í øllum stóðdum og fleiri tjúktum. Óbindandi tilboð verða givin.

Vit senda rútar kring alt landið.

FRAMLEIDSLA — SØLA — ÍSETING.

ATLANTICPANE TERMORÚTAVIRKI
Vestmanna - tlf. 244

Nýggjur havrættarfundur

Fjórða umfarið av triðja ST-fundinum um rættarskipanir á høvunum — vanligu nevndur havrættarfundurin — endaði 7. mai í New York aftaná samráðingar í 8 vikur. Umboðsmenn úr teimum 149 luttakarlondunum samdust um at hava nýggjan fund í New York frá 2. august til 17. september.

Fundirnir, ið hava til endamáls at gera eina nýggja alheimsskipan — konvensjón — um øll mál, ið viðvíkja rættarskipanini á høvunum, byrjaðu av fyrstan tíð í 1973. Úrslitið av hesum seinasta umfari gjörðist eitt samráðingarskjal við 397 greinum og 11 upphækkoytum. Komandi fundurin skal m.a. umhuga

orðingina av tekstunum til hetta skjal.

Tað var ST, sum tók avgerð um havrættarfundin á aðalfundi í 1970. Tað eru stórir spurningar, ið framvegis eru óloystir, fólkarættarlígar reglur um nýtslu ikki einans av havsins ríkidømi, men eisini av rævnunum á havbotninum. Harumframt víðkan av fiskimarkinum og reglur um búskaparlig oki hjá fiskivinnulondum. Formaðurin á fundinum í New York hesaferð var H. Shirley Amerasinghe úr Sri Lanka (áður Ceylon), ið segði, at framstíg hevd verið á fundinum, men at hesi framstíg kanska ikki vóru so munandi, sum mong høvdu vónað.